pes sudarė dalis antkaklės kūginiais galais, dvi ornamentuotos pusapvalio pjūvio apyrankės, laiptelinė segė, dvi stiklo, žalvario ir spalvoto emalio karolių apvaros, kurių viena buvo ant mirusiosios kaklo, o kita padėta dubens srityje.

Įdomios šalia kapų buvusios trys cilindro ir piltuvėlio formos duobės su tamsia lyg su angliukais žeme. Jos, matyt, kiek vėlyvesnės, negu kapai, šalia kurių jos rastos (viena duobė kirto kapo Nr. 1 kojūgalį maždaug mirusiosios kelių srityje). Jokių dirbinių šiose duobėse nerasta, jų paskirtis liko nesiški.

Pagal kapuose rastus dirbinius ir laidoseną ištirtą kapinyno dalį galima datuoti II-IV a. ir skirti prie Nemuno deltos plokštinių kapinynų grupės.

Bronius Dakanis

KLAIŠIŲ (TRUIKINŲ) PLOKŠTINIO KAPINYNO ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI

1982 ir 1983 metais MMT ieškojo Klaišių (Truikinų) kaimo (Skuodo raj., Aleksandrijos apyl.) plokštinio kapinyno. XX a. trečiajame ir ketvirtajame dešimtmetyje iš šio kaimo į Kauno ir Kretingos muziejus pateko daugiau kaip 50 X-XIII a. kapams būdingų radinių. Nuo tada Klaišių kapinynas minimas periodiniuose leidiniuose, archeologinėje literatūroje, vėliau įrašytas į archeologijos paminklų sąrašą. Tačiau kapinynu dažniausiai buvo laikomos kaimo kapinės.

1982 m. išaiškinta, kad radiniai buvo randami kaimo žvyrduobėje, esančioje 1,1 km į ŠV nuo Aleksandrijos centro, 0,5 km į P nuo kairiojo Apšės kranto ir 0,35 km į Š nuo Pakalniškių kaimo kapinių, Pakalniškių pušyno R dalyje. Į P nuo žvyrduobės yra jau Truikinų kaimo laukai, vad. Degsne. Ta vieta, kurioje buvę randami ra-

diniai, jau kaip Truikinų senkapis, dar kartą įrašyta į kultūros paminklų sąrašą. Tai, be abejo, vienas ir tas pats Klaišių (Truikinų) kapinynas. Be to, išsiaiškinta, kad Truikinuose, 0,25 km į P, PR nuo minėtos žvyrduobės, dabar jau nukastoje smėlio kalvelėje, buvęs atkastas kapas. Prie griaučių buvę rasta monetų, piniginė ir peilis(?).

1982-1983 m. žiemą Aleksandrijos kolūkis į P nuo senosios žvyrduobės ruošė naują ir aptiko archeologinių radinių.

1982 ir 1983 metais, ieškant išlikusios senkapio dalies, aplink senąją žvyrduobę ištirtas 110 m^2 plotas (8 perkasos), aptikta 18 kapų pėdsakų, apie 150 radinių ir 100 jų fragmentų. Nustatyta, kad išlikusi apardyta kapinyno dalis yra į R ir P nuo minėtos žvyrduobės.

Didžioji dalis radinių ir kapų pėdsakų (13) rasta P žvyrduobės krašte, kur būdavo išmetamos žemės ir netinkamas žvyras. Čia būta nedegintų žmonių kapų, kurie suardyti, vėliau laidojant sudegintus mirusiuosius, o kiti - ariant ir ruošiant naują žvyrduobę. Išsiskyrė turtingas sudeginto žmogaus kapas Nr. 8, kurio įkapes sudarė peilis, kaustytas žalvariu diržas, geriamo rago apkalai, vytinė antkaklė, pasaginė segė kampuotomis galvutėmis, įvija, įvijinis žiedas ir miniatiūrinis dalgelis. Tirtame plote gausu degėsių ir anglių.

Į R nuo žvyrduobės, ariamame lauke, ištirti 4 kapai, buvę 0,4-0,5 m gylio, 2-2,6 m ilgio R-V bei ŠR-PV kryptimi ir 0,9-1 m pločio duobėse. Kaulų pėdsakų neaptikta, kapų inventorius negausus ir sunykęs. Kapų duobėse primesta daug įvairaus dydžio akmenų , nedaug angliukų. Gale kapo Nr. 1 duobės buvo degėsių ir anglių sluoksnis. Aptikti vieni griaučiai žvyrduobės R pakraštyje, miške. Kapo duobė 0,45 m gylio, 2,3 m ilgio ir 0,9 m pločio,

orientuota R, ŠR kryptimi.

Iš radinių kapinynui būdingiausi žalvariu kaustyti diržai ir jų dalys, įvairių tipų pasaginės segės, geriamųjų ragų apkalai, įvijos ir įvijėlės, ietigaliai ir įvairūs miniatiūriniai dirbiniai. Jie rodo, jog tai buvęs VIII-XIII a. kuršių kapinynas.

Ignas Jablonskis

KRETINGOS PLOKŠTINIO KAPINYNO TYRINĖJIMAI

Kretingos kapinynas yra miesto Š pakraštyje, Vilniaus gatvės gale, Dupulčio upelio deš. krante, prie santakos su Akmena. Kapinyno R pusė sunaikinta, kasant smėlį ir vedant gatvę. V pusėje XVI-XVII a. buvę pastatyta įvairių mūrinių pastatų, o vėliau kastos tranšėjos drenažui, kabeliams ir silosui, todėl paminklo teritorija buvo ištisai iškasinėta. Be to, pasakojama, kad šio amžiaus pradžioje kapinyną "kasinėję" grafo A. Tiškevičiaus samdyti darbininkai, o surinktus daiktus atidavę grafui. Todėl kapinynas labai sužalotas.

Kilus reikalui kapinyno plotą panaudoti statyboms, 1983 m. ištirti šio paminklo likučiai.

Ištirtas 614 m^2 plotas, rasta 51 sudegintų ir 2 nedegintų žmonių kapai bei 14 spėjamų - sunaikintų kapų. Mirusieji laidoti nuo X a. iki XIII a. vidurio. Prie mirusiųjų palaikų rastosios įkapės parodė, kad čia, prie Dupulčio upelio, X-XIII a. gyveno žemdirbiai ir smulkiais amatais besiverčiantys žmonės. Tarp jų mažai buvo karių ir pirklių. Tik 6 kapuose (11 % mirusiųjų) laidota su ginklais, o kape Nr. 43 buvo rastos viena į kitą sudėtos svarstyklelių lėkštelės. Nerasta nė vieno kirvio nei kovos peilio. Į 13 kapų (prie 25 % mirusiųjų) buvo įdėta geležinių droštuvėlių me-